FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 29 ta' Novembru, 2001

Kaw\a Numru 10.
~itazz. Nru. 1874/00JRM

UNIFOODS LIMITED

vs

Alfred **MARTIN** g]an-nom u in rappresentanza tas-so`jeta' Alfred's General Trading Limited

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fil-15 ta' Settembru, 2000, li bih il-kumpannija attri`i ippremettiet:

Illi l-attur nomine [ie kkundannat i]allas l-ammont ta' elfejn lira maltin u dan skond sentenza datata 8 t'Ottubru, 1999, u dan min]abba merkan\ija mibjug]a lill-konvenut nomine lill-attur nomine ma t]allsitx;

Illi u ser jirri\ulta mill-provi l-ammont kanonizzat t]allset direttament lill-konvenut nomine u dan mill-klijenti ta' l-attur nomine peress illi l-attur nomine informa lill-klijenti sabiex i]allas il-kreditu direttament lill-konvenut nomine;

Illi l-attur nomine kellu stock ta' madwar tlett mitt lira maltin (Lm300) u dan l-istock l-istess attur kien ftiehem mal-konvenut nomine sabiex jie]du lura;

Illi l-konvenut nomine]are[mandat ta' qbid numru 1036/98 g]all-ammont allegatament dovut liema mandat in]areg abu\ivament u illegalment peress illi dan il-kreditu issa huwa saldat u l-attur nomine ma baqg]alu jag]tih xejn;

G]alhekk is-so`jeta' attri`i talbet lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex:

1. Tidde`iedi illi dan il-mandat ta' qbid numru 1036/98]areg abu\ivament da parte tal-konvenut nomine;

2. Tikkundanna u tordna lill-konvenut nomine sabiex jirrevoka l-mandat ta' Qbid numru 1036/98 fl-ismijiet hawn fuq imsemmi g]ar-ra[unijiet hawn fuq indikati;

Bl-ispejjez u l-konvenut nomine huwa min issa ngunt g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija attri`i, flimkien mad-dokument mehmu\ mag]ha;

Rat id-Degriet tag]ha mog]ti waqt is-smig] tat-22 ta' Novembru, 2000[1];

Rat in-Nota mressqa mill-im]arrek *nomine* li biha e``epixxa:

1. Illi in linea preliminari il-mertu ta`-`itazzjoni odjerna [ia [ie trattatt permezz tar-rikors numru 1440/00 CFS (Dok. AM1) fl-ismijiet premessi u liema rikors [ie dekretat fl-24

[1] Pa[. 11 tal-pro`ess;

ta’ Lulju 2000 (Dok. AM2) u g]aldastant il-meritu huwa llum ‘res judicatat’;

2. Illi sussidjarjament u ming]ajr pregudizzju i`-`itazzjoni odjerna hija wa]da frivola u vessatorja stante illi huwa biss tentattativ ie]or tas-so`jeta’ Unifoods Ltd sabiex ta]rab mill-obbligu tag]ha illi t]allas id-debitu hekk kif kanonizzat mis-sentenza ta’ din l-Onorabbli Qorti, diversament presjeduta tat-8 ta’ Ottubru 1999 (Citaz. Nru.: 2482/97 GCD) kopja legali tag]ha hawn annessa u mmarkata Dok. AM3;

3. Illi sussidjarjament u ming]ajr pregudizzju, il-premessi ta`-`itazzjoni odjerna huma xejn]lief ripetizzjoni tar-rikors Numru 1440/00 CFS li a sua volta huma in sustanza ripetizzjoni tan-nota tal-e``ezzjonijiet tal-istess so`jeta’ Unifoods Ltd. tal-kaw\a fuq `itata u li [ia gew esposti u trattati fl-istess kaw\a u kwindi llum g]al din ir-raguni huma wkoll ‘res judicata’;

4. Illi sussidjarjament u ming]ajr pregudizzju g]as-suespost fi kwalunkwe kaz it-talbiet attri`i huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi mid-data tas-sentenza `itata sal-lum il-konvenut nomine ma r`eva l-ebda pagament kontra tali kreditu la ming]and is-so`jeta’ Unifoods Ltd. u lanqas ming]and l-allegati debituri ta’ l-istess so`jeta’ Unifoods Ltd;

5. Salv e``ezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrek *nomine,* flimkien ma\-\ew[(2) dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota tal-Osservazzjonijiet tal-kumpannija m]arrka mressqa fid-29 ta’ Marzu, 2001[2], relattiva g]all-ewwel e``ezzjoni tag]ha dwar il-[udikat;

[2] Pa[[. 29 sa 34 tal-pro`ess;

Rat in-Nota ta' Twe[iba mressqa mill-kumpannija attri`I fil-25 t'April, 2001[3], dwar l-istess e``ezzjoni preliminari;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a, fosthom ir-Rikors imressaq mill-kumpannija attri`i fl-10 ta' Mejju, 2001[4], wara li l-kaw\a kienet di[a' t]alliet g]ad-de`i\joni dwar l-ewwel e``ezzjoni preliminari, u d-degriet tag]ha mog]ti waqt is-smig] tal-21 ta' {unju, 2001, u li bih `a]det it-talba tal-kumpannija rikorrenti li tressaq provi dwar l-e``ezzjoni;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat id-Degriet tag]ha tal-21 ta' {unju, 2001, li bih]alliet il-kaw\a mill-[did g]ad-de`i\joni dwar l-ewwel e``ezzjoni preliminari tal-kumpannija m]arrka;

Ikkunsidrat:

Illi, b'din il-kaw\a, il-kumpannija attri`i qeg]da tattakka s-siwi ta' Mandat ta' Qbid[5] kawtelatorju ma]ru[ kontriha mill-kumpannija m]arrka, li, fi\-\mien li n]are[ il-Mandat, kienet qeg]da tg]id li kellha tie]u ming]and il-kumpannija intimata (l-attri`i tal-lum), tant li kienet di[a']arrkitha g]alihom quddiem din il-Qorti;

Illi jidher, mill-atti ta' din il-kaw\a, li l-kaw\a mibdija mill-kumpannija m]arrka tal-lum kontra l-kumpannija attri`i tal-lum bdiet fl-1997 u nqatg]et fit-8 t'Ottubru, 1999[6], billi `a]det l-e``ezzjoni u laqg]et it-talbiet tal-kumpannija attri`i (l-im]arrka tal-lum). Meta n]are[il-Mandat attakkat, il-kaw\a kienet g]adha g]addejja, tant li l-kaw\ali tal-istess Mandat isemmu li dan kien in]are[biex i]ares il-pretensjonijiet tal-kumpannija rikorrenti sewwasew f'dik il-kaw\a;

Illi jirri\ulta wkoll li l-Mandat mertu ta' din il-kaw\a huwa wie]ed li, g]all-finijiet tal-artikolu 303 tal-Kap 12, jirreferi g]ar-

[3] Pa[[. 36-7 tal-pro`ess;

[4] Pa[. 44 tal-pro`ess;

[5] Nru.1036/98MM, ma]ru[fis-27 ta' Marzu, 1998 (Dok "A", f'pa[[. 5-8 tal-pro`ess).

[6] Dok "AM3", f'pa[[. 18-21 tal-pro`ess;

rikonjizzjoni ta']wejje[li kienu di[a' maqbuda b'Mandat li n]are[qablu f'dik l-istess sena (Mandat numru 684 tal-1998)[7];

Illi, jo]ro[ukoll mill-atti li, wara li kienet ing]atat is-sentenza fuq it-talba ori[inali tal-kumpannija attri`i ta' dak inhar (il-konvenuta tal-lum), il-kumpannija Unifoods Limited kienet ressqet rikors fit-12 ta' Lulju, 2000[8], biex titlob li ji[i mwaqqa' l-istess Mandat u dan g]ar-ra[unijiet imsemmija fi`-~itazzjonijiet pre\enti. Dak ir-rikors [ie mi`]ud b'Degriet ta' din il-Qorti (diversament presjeduta) fl-24 ta' Lulju, 2000. Huwa min]abba u fid-dawl ta' dan id-Degriet li l-kumpannija llum im]arka qeg]da tressaq l-e``ezzjoni preliminari tag]ha tal-[udikat. Din il-kostatazzjoni hija msemmija wkoll fin-Nota ta' Osservazzjonijiet studjata tal-istess kumpannija m]arrka[9];

Illi, min-na]a tag]ha, il-kumpannija attri`i, fin-Nota ta' Twe[iba tag]ha[10], tis]aq li hija mhix tikkontesta dak li qatg]et kontra tag]ha din il-Qorti fis-sentenza tat-8 t'Ottubru, 1999, imma li l-Mandat m'g]andux jibqa' fis-se]] g]aliex l-ammonti msemmija f'dak il-Mandat t]allsu lir-rikorrent esekutant. Hija ta``etta wkoll l-e\itu tad-Degriet tal-24 ta' Lulju, 2000. Fil-fatt, dwar il-kwestjoni tal-e``ezzjoni tal-[udikat, il-kumpannija attri`i ftit li xejn tressaq sottomissjonijiet;

Illi biex isse]] l-e``ezzjoni tal-[udikat hija me]tie[a l-e\istenza ta' tliet elementi: ji[ifieri, l-istess o[[ett (*eadem res*), l-istess partijiet (*eadem personae*) u l-istess mertu (*eadem causa petendi*). Huwa siewi li wiehed i\omm quddiem g]ajnejh ukoll il-massima li biex dik l-e``ezzjoni tirnexxi je]tie[li t-tliet elementi jridu jikkonkkorru g]ax, fin-nuqqas, ma jistax jing]ad li l-]a[a hija l-istess (*nisi omnia concurrunt, alia res est*). Irid jing]ad ukoll li l-e``ezzjoni tal-[udikat tapplika fil-ka\ ta' sentenza a]]arija li ma tkunx [iet appellata[11];

---

[7] Ara r-riferta f'pa[. 7 tal-pro`ess;

[8] Ara kopja legali f'pa[. 17 tal-pro`ess (Dok " AM_1");

[9] Ara Par. 14 tan-Nota, f'pa[. 32 tal-pro`ess;

[10] Ara pa[. 37 tal-pro`ess.

[11] Ara App. ~iv. **15.2.1954** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Tabone vs Mifsud et*** (Kollez. Vol : **XXXVIII.i.51**) a fol 59;

Illi l-e``ezzjoni tal-[udikat tissemma fl-artikolu 730 tal- Kodi`i tal-Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili b]ala wa]da li dwarha g]andha ting]ata de`i\joni b'kap g]aliha, ukoll jekk tinqata' flimkien mal-mertu fid-de`i\joni finali;

Illi, kif ing]ad f'g]add ta' de`i\jonijiet, l-e``ezzjoni tal-[udikat g]andha b]ala sisien tag]ha l-interess pubbliku u hija ma]suba biex t]ares i`-`ertezza tal-jeddijiet li jkunu [ew definiti f'sentenza, li tbieg]ed il-possibilita' ta' de`i\jonijiet li jmorru kontra xulxin u li ttemm il-possibilita' ta' kwestjonijiet li jibqg]u miftu]a bi]sara tal-jeddijiet stabbiliti bis-sentenza illi tkun ing]atat;

Illi min]abba fil-fatt li dik l-e``ezzjoni timmira li twaqqaf azzjoni li jkun altrimenti jist]oqqilha ti[i meqjusa minn qorti, l-e``ezzjoni tal-[udikat g]andha tkun ta' interpretazzjoni dejqa, tant li, f'ka\ ta' dubju, l-[udikant g]andu jaqta' kontra dik l-e``ezzjoni[12];

Illi, min-na]a l-o]ra, dan il-prin`ipju huwa mwie\en b'dak l-ie]or daqstant g]aqli li, fejn kwestjoni tkun [iet definita u trattata, s-sentenza ssir irrevokabbli jekk, wara li ti[i appellata jew ritrattata, ti[i konfermata; jew, jekk ma ti[ix appellata jew ritrattata fi\-\mien li tippreskrivi l-li[i, ma ssir l-ebda pro`edura o]ra li tattakka lil dik is-sentenza.[13] Dan il-prin`ipju jissa]]a] meta l-kwestjoni li dwarha tinfeta] it-tieni kaw\a jkun di[a' je\isti fil-waqt li ting]ata s-sentenza fl-ewwel kaw\a[14];

Illi n-nuqqas ta' qbil bejn il-partijiet f'din il-kaw\a f'dan l-istadju huwa dwar <u>l-element tal-identita' tat-talba</u> attri`i pre\enti mal-mertu tal-kawza de`iza f'Ottubru tal-1999. Il-kumpannija attri`i tis]aq li t-talba tag]ha tal-lum hija g]al kollox miftuma minn dak li dde`idiet il-Qorti ta' Ottubru, 1999, li l-kumpannija attri`i qeg]da tg]id li toqg]od g]aliha;

---

[12] Ara, per e\empju, App. **5.10.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Camilleri vs L. Mallia*** (Kollez. Vol: **LXXXII.ii.305**), u s-sentenzi hemm imsemmija;

[13] Ara P.A. **11.3.1949** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Cassar Parnis vs Soler*** (Kollez. Vol: **XXXIII.ii.344**);

[14] P.A. GV **27.6.1995** fil-kaw\a fl-ismijiet ***A.P. Farru[ia noe vs T. Bor[Reveille et***;

Illi dwar dan il-punt inqalg]u g]add ta' diffikultajiet matul i\-\mien dwar it-tifsira xierqa li jmissha ting]ata lill-fra\i l-"istess kaw\ali" (*eadem causa petendi*), l-i\jed dwar kemm g]andha titwessa' t-tifsira tal-identita' bejn dak li jkun [ie de`i\ u dak li jkun qieg]ed jintalab fit-tieni kaw\a. Huwa tassew ovvju li l-e``ezzjoni tal-[udikat tintrabat ma' l-e\istenza ta' sentenza; il-kwestjoni hija jekk tintrabatx biss mal-parti dispositiva tag]ha (fil-kliem strettament u\ati mill-[udikant fl-ewwel sentenza) jew inkella jekk tintrabatx ukoll mal-konsiderazzjonijiet jew motivazzjonijiet li jintag]mlu u li jwasslu g]al dik is-sentenza. L-atturi, fin-nota tag]hom, jis]qu bl-akbar qawwa li l-kwestjoni li dwarha titressaq l-e``ezzjoni tal-[udikat jehtieg li, fil-fatt, tkun [iet effettivament de`i\a fl-ewwel sentenza u mhux biss setg]et [iet de`i\a[15];

Illi, huwa min]abba f'hekk li l-kumpannija attri`i jidher li qeg]da tg]idu li s-sentenza mog]tija f'Ottubru tal-1999, u t=talba tag]ha tal-lum m'humiex l-istess u dan jing]ad peress li dik il-Qorti qatt ma da]let fil-kwestjoni tas-siwi tal-Mandat, u g]alhekk ma jistax jing]ad li allura s-sentenza li ng]atat issejjes dan l-element ilg]aliex id-dispositiv ta' dik is-sentenza ma da]alx fil-kwestjoni mqanqla mill-kumpannija attri`i b'din il-kaw\a;

Illi huwa minnu li l-kaw\ali li l-kumpannija attri`i ssemmi llum fi`-~itazzjoni tag]ha, huma l-istess b]al dawk meqjusa minn din il-Qorti fis-sentenza tag]ha tat-8 t'Ottubru, 1999, u li ma qisithomx b]ala mist]oqqa. Imma, kif ifformulata l-e``ezzjoni fil-kaw\a tal-lum, il-[udikat m'huwiex qieg]ed jintalab fil-konfront ta' dik is-sentenza, imma fil-konfront tad-Degriet tal-24 ta' Lulju, 2000[16];

Illi din il-Qorti fittxet l-g]ejjun ta' dritt li minnhom]ar[et u xxettlet id-duttrina tal-[udikat f'dan ir-rigward, b'mod partikolari dak li jg]allmu l-awturi Aubry u Rau u Laurent. M'huwiex g]alxejn li l-li[i tipprovdi[17] li s-sentenza g]andha

[15] App. ~iv **7.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Gerada vs Caruana*** (Kollez. Vol: **XLII.1.113**);

[16] Ara wkoll l-ewwel u t-tielet paragrafi tan-Nota tal-E``ezzjonijiet u l-ewwel u t-tielet paragrafi tad-Dikjarazzjoni ma]lufa tal-kumpannija m]arrka.

[17] Art. 218 tal-Kap 12;

tkun motivata u li jing]ataw ir-ra[unijiet li fuqhom il-Qorti tkun sejset id-de`i\joni tag]ha. Huwa min]abba dawk ir-ra[unijiet li wie]ed jista' jifhem x'ikun wassal lill-Qorti taqta' l-kaw\a kif fil-fatt qatg]etha. Kien g]alhekk li jing]ad li d-dispo\ittiv ta' sentenza m'g]andux jittie]ed separatament mill-motivat, imma ghandu ji[i minn dan definit u spjegat[18];

Illi dan it-tag]lim [ie mfisser u mtenni wkoll b'mod `ar]afna fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-**26 ta' Mejju, 1967** fil-kaw\a fl-ismijiet <u>*Grima vs Fava et*</u> (Kollez. Vol: **LI.i.325**) li g]aliha u r-rassenja ta' [urisprudenza msemmija fiha ssir riferenza;

Illi l-Qorti qieset ukoll il-]afna riferenzi mag]mula mill-im]arrkin dwar x'qalu l-qrati Maltin dwar il-parametri ta' l-*eadem causa petendi*, u ssib li dawn kollha jduru mal-punt ewlieni li l-identita' m'hijiex mistennija li tkun g]al kollox assoluta biex tista' tirnexxi l-e``ezzjoni tal-[udikat fuq dan il-punt. Dan il-punt tressaq validament mill-kumpannija e``ipjenti fin-Nota tag]ha;

Illi g]alkemm m'hemmx kontestazzjoni bejn il-partijiet dwar <u>l-element tal-identita' tal-persuni</u>, il-Qorti t]oss li huwa f'postu li tg]id li l-element tal-identita' tal-partijiet huwa fondamentali u ta' siwi daqs i\-\ew[elementi l-o]rajn, u n-nuqqas tieg]u huwa bi\\ejjed biex jeskludi l-[udikat g]aliex min ma kienx pre\enti fil-[udizzju, u lanqas kien fih rappresentat le[ittimament, ma jistax jitqies marbut b'sentenza mog]tija u li g]addiet in [udikat, ukoll jekk l-e\itu ta' dik is-sentenza ikun jiffavorih[19];

Illi fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet hawnhekk mag]mulin, u b'qies tas-sottomissjonijiet studjati tal-partijiet, il-Qorti]asbet fit-tul dwar l-aspetti partikolari li jipper\entaw irwie]hom f'dan il-ka\. Ming]ajr ma tid]ol f'konsiderazzjoni fil-mertu tat-talba attri`i, din il-Qorti ssib li jkollha tqis li safejn l-e``ezzjoni ta]t

---

[18] Ara App. ~iv. **25.4.1938** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Sciberras Trigona vs Sammut et*** (Kollez. Vol: **XXX.i.131**); App. ~iv. **31.3.1952** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Bor[vs Farru[ia*** (Kollez. Vol: **XXXVI.i.76**) u App. ~iv. **12.5.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Testaferrata Boni`i utrinque;***

[19] App. ~iv **11.4.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Grixti vs Schembri*** (Kollez. Vol: **XLII.i.198**);

e\ami hija msejsa fuq dak li jing]ad fid-degriet tal-24 ta' Lulju, 2000, l-e``ezzjoni tal-[udikat ma tistax tirnexxi, u dan g]arra[uni li dak id-degriet mhux sentenza, u lanqas m'huwa definittiv[20];

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-ewwel e``ezzjoni preliminari tal-im]arrek *nomine* billi ma te\istix sentenza li qatg]et b'mod definittiv dak li qieg]ed jintalab fil-kaw\a tal-lum, bl-ispejje\ kontra l-istess im]arrek *nomine*;

U **tordna** li s-smig] tal-kaw\a jissokta bis-smig] tal-provi fil-mertu.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
29 ta' Novembru, 2001

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
29 ta' Novembru, 2001

[20] Ara art 230 tal-Kap 12.